САНА ОЛОХ

ХАҺЫАТ
1931 СЫЛ АЛТЫННЫ
15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

№ 137 (7366) ● 1992 сыл. Сэтинньи 14 күнэ. Субуота ● Сыаната 80 харчы

Сарсын—Тыа хаһаайыстыбатын уонна астыыр промышленность үлэһиттэрин күнэ

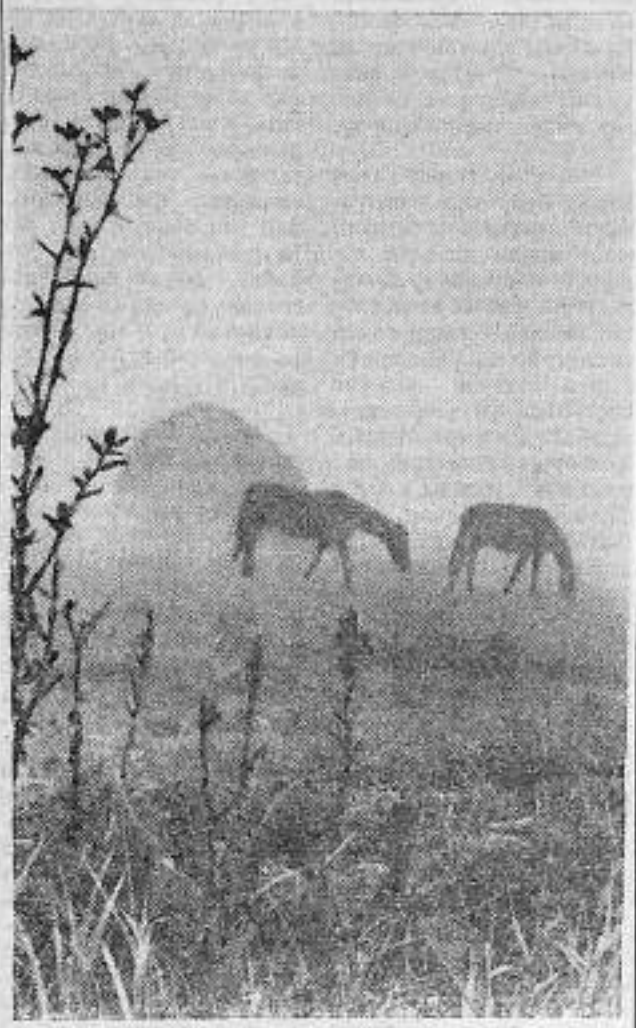

Тыа сирин чуумпута.
В. Вонога фотота. (РИТА—ССТА).

Билэн-көрөн, боруобалаан, алҕастарга үөрэнэн

Олохпут бирэ сана кэстүүтэ — баһынайдар үөскэһиннэрэ. Өссө 1990 сыл күлүн тутарыгар баһынай хаһаайыстыбаларын оройуоннаах ассоциацията тэриллибитэ, онно 34 баһынай хаһаайыстыбата баара. Бүгүн буоллаҕына 120 дьиэ кэргэн уонна үс нэһилиэк баһынай хаһаайыстыбатынан сайдар. Киниилэргэ 3000 хэрэгэ ыраах сүөһү, 1500-чэ сылгы баар. Быйыл государствоҕа 421 тонна эти уонна 1350 тонна үүтү туттараргa дуогабардаспыттара. Итиэннэ эти 600 тоннаан, үүтү 85 бырыһыан толорор ныахтаахтар. Онон общественнай сүөһүттэн ыллыллар бородууксуйаҕа тэҥнэтэхха эт 26 уонна үүт 19,5 бырыһыанын баһынай олбуора биэриэҕэ.

Баһынай хаһаайыстыбаларын тэрийиннэ биһиги оройуон бастакынан саҕалаата. Республикаҕа биһиги курдук бүтүн нэһилиэгиннэн баһынай хаһаайыстыбатынан регистрацияламмыт суох. Маныаха ханнык да бэлэм мүрүйэ суох. Онон бэйэбит боруобалаан, бэйэбит алҕастарбытыгар үөрэнэн эрэ суолбутун, солонобут. Ол, биллэн турар, ыарахан. Оттон чаҕыйбыт, кэтэх түспүт суоҕа үөрдэр.

Быйыл кураанаатыбыт. Маныаха оппут-маспыт тиийбэт диэн сыҥаламмыт, сонноуу суох. Ким хайа ньаллаҕынан бэлэмнэнэ. Кыстыкка да кирдэн туох да айдаана суох быһаарылынна. Итиэннэ баһынай эпиэтинэҥ тус бэйэтигэр ылыммытыттан, бэйэ баһын бэйэ бас биллэҕинэ кийи барыта-барыта сыстаҕас, булугас-талыгас буолар дьоҥурдаабыттан. Онон киниилэри адъас туугу да билиммэттэр, наука, техника сайдыытын ылымматтар, ол оннугар алааһынан быданан былыргыны барары ордордулар диир олоҕо суох. Оннук этээччилэр хаһаайыстыбаны саҥа тэриини ыараханын, үгүс-элбэх уустук боппуруостары быһаарарга биримэ, үп-харчы наадатын, науканы, техника баһынайга табыгастаах технологиилары, массыыналары айаларга эрэйиллэрин учуоттаабаттар. Баһынайдар хаһаайыстыбалара бөҕөргөөтэхтэрүнэ сайдыыга кимнээҕэр хамаҕатык ылсыахтара. Онноостор биһиги техникаҕа ордук наадыйаллар, сири-уоту оноготорон, тутууну ыытар эрдэлэр. Ол курдук, 70-ча саҥа автомашинаны, тракторы атыыластылар. 14 хаһаайыстыба производствотын кэҥэтэргэ бырайыак-смета оноготорон үлэни саҕалаатылар, сири тэрдүттэн туһаарыыга ылыстылар. Кэлэр сылга эмиэ 20-чэ хаһаайыстыба тутууга, сири оноруурга бырайыак оногороллор. Баһынайдар ити базаны оногостуулаах техниканы булуурга быйыл барыта 62 мил. солк. кредити туһаннылар. Бу кэлик 30 мил. солк. эбии кредити туруорсан ыллыбыт.

Биллэн турар, кыһалҕа элбэх. Бастатан, үп-харчы эргиирэ сиэрэ суох бытаан. Сорох-сорохтор биэрбит бородууксуйаларын төлөбүрүн букатын ыла иликтэр, хара тэриллиэхтэриттэн. Иккиниэн, хаарчыйар тэриллэлэр хаһаайыннаахын бу көрүүгэр адъас бэлэмэ суохтар. Холобур, эт-үүт комбината урут аҕыйах совхоһу кытта квитанциялаһарын курдук буолуо дуо, биһигин күн ахсын 10-20 бирдиилээн баһынайдары кытта аахсыан наада. Аны баһынай сүөһүтүн, сибининьэтин этин сыл ханнык баҕарар кэмигэр туттарыан сөп. Оттон комбинат оҥуоха иитэриэҕэ суох. Уруккулуу маассабай эрэ олоруулэргэ түбэһиннэрэн тутар. Банк үлэтэ бирэ оннук табыгаһа суох. Баһынайдар 80-ча бырыһыаннара сберкасса нөҥүө счет астарбыттара, харчы сыаналаах нумааҕы туһаныллыытыгар эрэйдээх буолла. Оттон нэһилиэктэргэ комбанк филиалларын астарар туһуран туруорсуу үп-харчы өртүнэн кыаллыбат.

Оройуонҥа астыыр промышленнаы сайыннарыы туһунан эмиэ толкуйдуур наада буолла. Биһигин райпо нөҥүө туттардахха бирэ солкуобайдаах бородууксуйа 5 солк. үрдэн нэһилиэннэҕэ атыылаанар. Оттон үүт, эт албаан бардаҕына аҥардастыы бэйэтиэн эрэ атыылыырга иитэриэс, күрэстэһии суох буолуо турар. Оттон ыһаарар, халбаһы оногорор, үүт бородуукталарын астыыр мини-заводтары атыылаһар оройуонуран киниилэриэҥинэ сатанар ньахтаах. Манна даҕатан эттэхха, баһынайдар ньаҕыран бардахтарына итинник астыыр атын араас хаарчыйар оҥөлөргө улам күүскэ наадыйар буолан иннэхтэрэ. Онон маннык-тары эрдэттэн үөрэтэ турар сөп эта.

Туох ньстэлэ кэлиэй, бу кэмнэ баһынайдар дьыалаларыттан сүрүн специалистарбыт, тыа хаһаайыстыбатын управлениета туора туран биэрдилэр, биримэтигэр кэмэ, сүбэ суоҕун кэриэтэ. Бу үлэ, дьиэнэн, управлениенан сүрүннэниэхтээҕэ.

Түмүктээн эттэхха, баһынайдар диэн араҥа баар буолла. Этэр курдук, уһуктуу, хамсааһын таҕыста. Кылаабынайа, дьон, норуот бэйэтэ турунна. Онон баһынайдарга итэҕэйиэхтээх, эрэниэхтээх.

В. НОВГОРОДОВ,
баһынай хаһаайыстыбаларын оройуоннаах ассоциацията председателэ.

Былаан аһарылынна

Оройуон хаһаайыстыбалара сыл уон ыйыгар государствоҕа 5786 центнер эти туттарыахтаахтарын 596 центнериэн аһараннар, сорудахтарын 110,3 бырыһыан толордулар. Ол иҥэр Эрилик Эристиин аатынан совхоз былаанын 140,8 бырыһыан толорон, аастыт сыл туһаанныаах кэмиэҕитээҕэр 191 центнериэн элбэҕи туттарда. Оттон «Бахсы» совхоз быйыл 815 центнери атыылаан, былырыыгытааҕар 3,3 төгүл улаатыннарда. «Мутудай» совхоз эмиэ куһаҕана суох көрдөрүүлээх. Аастыт сыл туһаанныаах кэмиэҕитээҕэр иккі төгүл кэриэгиэн элбэҕи атыылаата.

Тыа хаһаайыстыбатын үлэһиттэрэ бэйэлэрин күннэрин итиэннэ курдук ситиһиилээх көрсөллөр.

«СО» корр.

Бэйэбит бородууксуйабыт — бэйэбит батарабыт

Бу күннэргэ биһиги корреспондеммыт Семен Попов оройуоннааҕы эт-үүт комбинатын директора С. И. ЯКОВЛЕВТЫЫН кэпсэтэ.

Ыйытыы: Спиридон Иванович, сүөһүнү олоруу хампааньятын туһунан кэпсэ эрэ.

Эпиэт: Оройуон киниилэриэҥ буойунаҕа уопсайа 1030 сүөһү олоруулунэ. Хаачыстыбаннай көрдөрүү туһунан эттэхха маннык, «Арыылаах» коллективнай хаһаайыстыба биир сүөһүтүн тыыннаах ыйааһына ортотунан 312 килограмма тэҥнэстэ. Саамай улахан сүөһүнү болтоҥолор туттардылар, сүөһүлэрин тыыннаах ыйааһына 430 кг-ыа тиийдэ. Итиэннэ саамай үрдүк көрдөрүү. Саамай хотох сүөһүнү мугудайдар туттардылар. 146 төбөттөн 37-тэ эрэ үрдүк үөйүүлээҕинэн ылылынна. Баһынай хаһаайыстыбалар, ордук Чурапчы нэһилиэктэрэ, сүөһү этин астааһыннарын хаачыстыбата стандарка эпиэттээбэт түбэлтэлэрэ тахсыталаатылар. Сүүнньүнэн, ыраах сүөһү кэмигэр олоруулунэ. Биһигин сылгыны олоруу нэһилиэктэринэн саҕаланна. Сотору ол эти тутуохпут.

Ыйытыы: Нэһилиэннэ аһиги фирмаларын маҕаһыыннарыгар кэрэхсэтэ. Инникитин бу хайысха сайдыыны ылыа дуо?

Эпиэт: Баһынай хаһаайыстыбалартан, коллективнай предприятиелартан, биирдиилээн дьоннон дотациялаҕа эти туттаралларыгар дуогабардары туһэрсибит. Ити улахан түбүктээх үлэ. Сүөһүнү буойунаҕа олоробут. Онно бэйэбит үлэһиттэрбит сылдьаллар, нэһилиэннэ күүһэ бу үлэҕэ тардылар. Киниилэргэ чэпчэтиллээх усулуобуйалары тэрийэбит. Оногон таһаарбыт бородууксуйабытын атын хаһаайыны ылыннагар тоҕо биэриэхтэхпитий? Онон бэйэбит маҕаһыыммыт нөҥүө атыыга таһаарабыт. Саамай сөптөөх суол дии саныыбын. Инникитин бу хайысха сайдыыны сайдыаҕа.

Ыйытыы: Оноһуллубут бородууксуйа харыыта суох нэһилиэннэҕэ атыыга тахсарын хайдах хааччыйыаххытый?

Эпиэт: Маҕаһыыммыт бэйэбит территориябытыгар баар. Ыраах буолан дьон сэргэ эрэйдэмэр. Приватизацияны туһаан, оройуон дьаһалтатыттан сэдиниэ киниин диэхэттан дьиэ буолан биэриэриэр туруорсабыт. Дьаһалта

(Бүтүүтүн 3-с стр. көр).

ЫЧЧАТ ТҮМСЭРГЭ ДЬ УЛУҺАР

Соторутааҕыта оройуон киниигэр нэһилиэктэртэн эдэр дьон мустан, ыччат инникитин хайдах буолар диэн барыбытын да мунаардар, мунчаардар саная тула сүбэлэстилэр. Мунньаҕы оройуон дьаһалтатын иҥиэн тэриллибит ыччат отделыгар сангардыы үлэлээн эрэр Егор Николаевич Потапов салайан ыытта.

Мунньахха тыл этэччитэр бу булкуурдаах, уустук кэмнэ кэмсомөл оннугар ыччаты түмэр, сүрүннүүр общественнай тэриллэ хайаан да баар буолуохтааҕын чопчу бэлиэтээтилэр. Ол гынан баран, биһигин кэмнэ рынок усулуобуйатыгар үбэ-харчыта суох ыраанньыкын. Онон Чурапчы ыччатын фондун тэрийэрэ, ньахтаах тэриллээр дохуоттарыттан 5-тин бырыһыаны ыччат туһатыгар уҥтарары туруорсарга диэн санаалар этиллиннилэр. Итини тэҥэ оройуонҥа ыччат ортотугар ыытыллыахтаах үлэ кольүүстээх, дьайыылаах буоларын туһугар нэһилиэктэргэ олохтоох дьаһалталар истэриэн ыччат салайаччыларын хамнастаан тутары туруорсарга диэн дохуоттаах. Чурапчы оройуонун ыччатын түмсүүтүн тэрийэри наадалааҕынан аҕаан туран, ити түмсүүнү тэрийэр инициативнай бөлөҕү таларыгар ыччат отделын начальникэ Е. Н. Потапова эбэһиннэстэтиллэр. Сүбэ мунньах ыытыллыаахтара бу ыл 13—15 күннэригэр. Майаҕа буолуохтаах региональнай конференциялаҕа кытта барар 20 иннилээх делегацияны таллылар. Дьэ, ити курдук уһун кэмнээх тохтобут кэннэттэн ыччат ортотугар муус хамсаан эрэр дуу диэн саҥа үөскэтэ.

Биһигин корр.

✦ *Профсоюзнай олох* ✦

Эмп үлэһиттэрэ эрэйдэнэллэр

Орбйуоннааҕы кинн балыыһа профсоюзнай тэрилтэтиэр үчүөнка 250 үлэһит турар. Кинилартан үгүстэрэ— дьахталлар, албах оҕолоохтор, ангардастар, огдооболор. Пенсиэҥа тахсыбыттар да бааллар. Түөрт үөн биэс үлэһит оҕотун 3 сааһыгар диэри көрөн олорор.

Эмп үлэһиттэрин ылан көрөр буоллахха, сүрүннээн, олохтоох ыччаттар, онон маҥна дьиэ-уот тэриллэн олохсуйар саҥаалаахтар. Оттон атын сиртэн сылдьаччылар соччо тутулаубаттар. Ол сүрүн бирачиниэтинэн дьиэ-уот кэстүбэтэ, үлэлиир усулуобуйа молтоҕо буолар. Холобур, биһиэхэ 6 сыл үлэлээн, Чурапчы кыыһа кэргэнинэн баран бэртээхэй специалист —педиатр К. Г. Москвитин быйыл Намыа кэстэ. Икки оҕолоох ыал, дьиэтэрэ суох буолан, иҥэлэритэр кыбыллан олоро сатаабыттара. Итинник холобуру өссө да аҕалыахха сөп. Балтин, быйа холоон, 16 иннин дьиэ уочаратыгар турар.

Кыраайы уөрэтэр музей аннытар балыыһа үлэһиттэригэр анаан 10 уһаайбаны биэрдилэр. Оны, сүрүннээн, врачтар ылыллар. Үлэ саҕаланан эҥэр. Ол эрээри ол дьиэлэргэ киириэххэ диэри төһөлөөх бириэмэ барыан балтын этэр күүмэҕэйтүүү матырыйаала барыта ыараата, кэстүбэтэ да сүрдээх. Онон орбйуон дьаһалтата эмп үлэһиттэрэ дьиэ туталлары тэр правительствоҕа көрүлэбүт дэнэтэлэрэ олохтуурбуттар баҕарыах этибит.

Эмп үлэһиттэригэр коммуналынай оҥоолор көрүллүүллэр. Ол эрээри сылтан-сыл итиннэ сиппэ туһаммаппыт. Адыс айдаан кэннитэн ирдэҕинэ уута саҥкырыы сылдьар маҥа тиэйдэхтэринэ баҥыыба. Эмчиттэр олохторуттар - дьаһахтарыттар эрэйдэрэ итиннэ эрэ бүппэт. Балыыһаҕа сылдьаччылар барылэр буолуохтаахтар врач аҕыйах да мүнүүтэ хойуу-чуолаан. Оттон ньаһилиэктэргэ кэмэ туһунан этэ да барыллыбат. Ыарыы, дэҥ-ойоҕ хаһаан да эрдэттэн сэрэйиллибэт, оттон ол аанньаах кэлиэҕинэ, ыраатык да хойутаахын кэҥи олоҕун эмиэ туттуута тэҥнэ-нэн сөп. Шоферлар биһиэхэ тоҕо тохтооботторуй? Үлэбит ыарахан— түүннэри-күннэри суу-руохтарыы ааҕа, сайыас чаас кэстүбэт, сиэбру-сотору саахалланар массыынаҕа ким үлэлиэн баҕарыай? Орбйуон иннин балыыһа массыыналарын бастакы уочарат саҥаас чаанынан хаачыйар курдук дьаһал таһаарылыан сөп этэ дии саныыбыт.

Күүн кэлиэтэ эмп үлэһиттэригэр өссө бирдьиэ суол мөҥүүктээх, ол— муус ылыыта. Уоҕо эмиэтиэн курдук, биһиэхэ эл-бэх дьахтар үлэлиир, киниэтэр барыа муус ылар кыһалаах буолбатахтар. Холобур, быйыл профкомна муус ылларга немолоҕүн диэн 40 сайа-быллыанна ыыпрдэ, этиитэн биһиги мунутаан 10-ча иннэхэ комсомолбөр кыахтаахпыт. Маны таһынан ыыа балыыһа сылы эриччи туттар муунук эмиэ бэйэбит ылыахпыт. Күүн, саас ыарыахтарга иннэрдиэххэ наада. Дьиэнэр, сайын да наада эрэ эрээри, кыахпыт суох. Балыыһа 150 нуойката хаһан да иллэнсийбэт. Итиннэ төгүрүк сылта ыллахха, биһиги төбө кэҥэн муунунан хаачыйыахтаахпыт эбит? Аны инструменнары ортутуута, суулуута-тараа-ныгына муус уута эрэ туттуллуохтаах. Мин саанаабар, бу үлэни орбйуон бэйэтин мөҥүүгэр ылыыра сөп этэ.

Итиннэ курдук, олорор дьиэ-уот суоҕуттан, үлэлиир усулуобуйа молтоҕуттан саҕаланан эмп үлэһиттэрэ бэрт бытаныйа-тиэйэ эрэйдэнэллэр. Оттон ол дьон доруобуйатыгар охсоро баттаҕ суол. Орбйуон дьаһалта доруобуйа харыстабылын бошуруоҺун ингэн-тоҥон үөрэтиэ, сөптөох дьаһаллары ылыа диэн эрэнэбин.

В. КУЗЬМИНА,
орбйуоннааҕы кинн балыыһа профкомун председателэ.

Саха Республикатын сиригэр-уотугар арыгыны оҥоруу уонна атыылааһын бэрээдэгин кэҥии иһин экономическай санкциялары уонна административнай эппиэтинэс дьаһалларын туттуу туһунан

БАЛАҺЫАННЬА

1. Бу Балаһыанньа дьаныылара арыгыны уонна алкоголлаах утахтары оҥоруулаах уонна атыылааһынтан дьыстаалар бары государственнай, кооперативнай предприятиелэрэ, тэрилтэлэргэ, коммерческай структураларгa уонна бинирдиэлэн дьоҥҥо тарҕаналлар.

2. Арыгыны оҥоруу уонна атыылааһын бэрээдэгин кэҥии иһин маныыс ыстараапттыыр санкциялар олохтоноллор:

—лицензиялаах суох оҥоруу уонна атыылааһын иһин—лицензия стоимоһын икки төгүл ылыллыбытын кэмэйиэн;

—хаачыстыба сертификата суох оҥоруу уонна атыылааһын иһин—лицензия стоимоһын 0,5 төгүлүнэн ылыллар;

—анаан олохтоммотох миэстэҕэ, ыаллыбыт бириэмэни тутуспакка эрэ атыылааһын иһин—лицензия стоимоһын кэмэйиэн.

Наада буолар түбэлтэтигэр ыстараапттыыр санкциялар кэмэйдэрин орбйуоннааҕы (куораттааҕы) Сэбиэт быһаарар.

3. Бас билии көрүнүүттэн тутулуга суох, предприятиелар, тэрилтэлэр, коммерческай структуралар салайаччылара олохтоммут бэрээдэги кэҥии иһин 30 тыһ. солкуобай ыстараабы төлөөн туран сирэй эппиэтинэһи сүгэллэр.

4. Арыгыны оҥоруу уонна атыылааһын бэрээдэгин хаттаан кэҥии иһин бу Балаһыанньа 2 уонна 3 пуунктарынан көрүллүбүт ыстараап ылыллар. Лицензия (көҥүл) оҥорор средстволары уонна бэлэмнэммит бороодуукуйаны былдьаан туран, лицензияны (көҥүлү) биэрбит организация ылыллар.

5. Чаанынай (бинирдиэлэн) дьон быраабыланы кэҥэн туран, арыгыны уонна алкоголлаах утахтары оҥороочулар уонна атыылааччылар, оны сэргэ ылыттан, лотоктартан, массыыналартан атыылааччылар, ыстараантанар хомуур квитанциятын биэрэн туран, 5 тыһ. солкуобайга диэри ыстараанталаллар уонна миэстэтигэр ити суума ылыллар эбэтэр үлэлиир сиригэр бухгуччулаах бэрээдэгинэн хамнаһыттан тутуллар. 18 саастарын ситэ илик дьон атыылыыр чахчыларга костөр түбэлтэтигэр төрөппүттэриттэн эбэтэр эппиэ-киниэриттэн 5 тыһ. солкуобай кэмэйдэх ыстараап ылыллар.

6. Чаанынай (бинирдиэлэн) дьон арыгыны оҥоруу уонна атыылааһын быраабылатын хаттаан кэҥэр түбэлтэлэригэр оҥорор средстволарын ураабылаларыттан быһа тардыылар суруллан ыйаныахтаахтар.

9. Эргиэн үлэһиттэрэ итиннэ арыгыны уонна алкоголлаах утахтары атыылыырга көҥүллээх дьон бэйэлэрин үлэлэриэгэр бу Быраабылаларынан салайтарыах тустаахтар.

10. Бу Быраабылалары кэҥии иһин юридическай уонна чаанынай (бинирдиэлэн) дьон Саха Республикатын сиригэр-уотугар арыгыны оҥоруу уонна атыылааһын бэрээдэгин кэҥии иһин экономическай санкциялары уонна административнай эппиэтинэс дьаһалларын туттуу туһунан Балаһыанньанан быһаарыллар кэмэйиэн ыстараанталаллар уонна ыстараантарын олохтоох бюджекка киллэрэллэр.

11. Олохтоммут быраабылалары кэҥии иһин ыстараабы түһэрэр быраантаахтар:

—нэ дьыала (эмиэ ция) органнара;

—Саха Республикатын аргиэнгэ уонна материальнай ресурсаларга министерствотын атыылааччылар быраантарын көмүскэҥнигэ комитета.

Ыстараабы түһэрии туһунан быһаарыы суут бэрээдэгинэн үөскүүр сөп.

Бу документтар республика правительствотын 1992 с. балаҕан ыйын 18 күнүнээҕи уураабынан бигэргэтиллибиттэрэ.

Саха Республикатын сиригэр-уотугар нэҥилиэннньэҕэ арыгыны атыылааһын

БЫРААБЫЛАЛАРА

1. Бу Быраабылалар Саха Республикатын сиригэр-уотугар баар эргиэн, общественнай аҥылык бары предприятиелэригэр, бас билии араас көрүнүүлэх коммерческай структураларыгар тарҕаналлар.

2. Нэҥилиэннньэҕэ арыгыны уонна алкоголлаах утахтары атыылааһын аналлаах, маҕаһыыннарга, отделларга, секцияларгa уонна общественнай аҥылык предприятиелэригэр эрэ кассовай аппараттар нөҥүө олохтоноллор.

3. Арыгыны илиниттэн, лотоктартан, массыыналартан, анаан онноҕуута суох дьиэлэргэ, хосторго атыылааһын бобуллар.

4. Арыгыны уонна алкоголлаах утахтары атыылыыр хас биирдии предприятиета Саха Республикатын правительствота бигэргэппит бэрээдэгэр сөп түбэлиннэрэн оҥоруон (куорат) олохтоох дьаһалтатын аналлаах лицензия та (көҥүлэ) баар буолуохтаах.

5. Лицензиялаах (көҥүлү) предприятие аата уонна аадырыыһа, салайаччыта, араспаанньата, аата, аҕатын аата, атыыга барар арыгы уонна алкоголлаах утахтар көрүнүэрэ, нэҥилиэннньэлэрэ нуунна, атыылааһынтан көҥүлүммит бириэмэтэ уонна атыылыы усулуобуйалар баар буолуохтаахтар.

6. Арыгыны уонна алкоголлаах утахтары атыылааһын нормативнай-техническай документация ирдэбиллэригэр хаачыстыбатынан, ҕаатынан сөп түбөөр, хаачыстыба сертификаттаах буоллаҕына эрэ көҥүлэлиэр.

Арыгы уонна алкоголлаах утахтар иһиттэригэр (бүотүгэр уонна этикеткатыгар) маныыс даанньалар ыйыллыах тустаахтар:

а) утах аата;

б) оҥороочу предприятие аата;

в) арыгы кыраадыыһа;

г) иһит төбө истээҕэ;

д) кутуллубут бириэмэтэ.

Этикетката суох, бүотэ алдьаммыт, болоҕоҕурбут, сыыһырбыт уонна бу утахха сөп түбэспэт сөҥүүлэх уонна дьүүгүнээх утахтары атыылааһын бобуллар.

7. 18 саастарын ситэ илик дьоҥҥо арыгыны атыылааһын бобуллар. Наада буолар түбэлтэтигэр атыылааччы атыылааччыттан саанын туоҕулуур документаны ирдиир быраантаах.

8. Арыгыны атыылыыр маҕаһыыннарга уонна общественнай аҥылык эргиэнэр салааларыгар Саха Республикатын сирин-уотун нэҥилиэннньэтигэр арыгыны атыылааһын Быраабылаларыгар киллэрэллэр.

Москва. Австрия, Аргентина, Венесуэла, Канада, АХШ, Франция уонна Чэлиэ кадеттара Россия устун иккис надыаллаах сылдьыыларын түмүстэхтэлэр. Нуучча эмигрантарын оҕолоро обуоталэрин дойдуларыгар суворовецтары уонна нахимовецтары ыытары көрсүһэрэ нэдиитэрэ.

Россия устун сылдьыы программатыгар Москва уонна Санкт-Петербург, Екатеринбург, Новочеркасскай, Краснодар историческай миэстэлэрин ыытары билсиһии киллэрэллибитэ. Ыалдьыттар Россияҕа сылдьыыларын Донской манастырыга мэлдьэбэтэн саҕалаабыттара. Онтон палатаҕа Оружейнай итиннэ Алмаз фондуттан Загорск сылдьыбыттара. Ыаллыыстар

целар курсаннарын ыытары көрсүбүттэрэ. Бородино хонуутугар быраабыыыка кыттыбыттара.

Снимокка: кадеттар, суворовецтар, нахимовецтар аан дойдутаабы Союзтарын тэриннин көҥүлэлэтин Алексей Ермаков (АХШ) Россия кадеттарын ыытары.

А. Жигайлов фотота.

(РИТА—ССТА).

Ганя бастаан шофер буолан массыынаҕа олоруоҕуттан номнуо уонтан тахса сыл ааһа охсубут. Кини[illegible] маҥнай төрөөбүт-үөс[illegible]бит Толоонугар уу таһар массыынаҕа үлэлээбитэ. Техникаҕа сыстаҕас уол аҕыйах кэминэн оройуон чемпион суоппарын аатын ылбыта.

Убайа Степан Ноговицын эмиэ совхоз биллэр шофера буолар. Кини быраатын сырыыга-айаҥҥа үгүстүк таһаайдаҕа. Бэйэтэ даҕаны үлэһит, аҕыйах саҥалаах-иҥэлээх Ганяны сыыйа тиэйэр-таһар үлэҕэ ыраах, чугас рейстэргэ ыытар буолбуттара.

«Бахсы» совхозка сүөһү аһылыгын үксүн оройуон тас өртүттэн таһынан хааччыналлар. Бу күннэргэ Гаврил оту, таас чоҕу таһыыга сылдьар.

Снимокка: Гаврил Ноговицын.

Т. Кардашевскай фотота.

Бэйэбит бородууксуйабыт— бэйэбит батарабыт

(Бүтүүтэ. Иннин 1 стр. көр).

даҕаны биһиги кыһалҕабытын өйдүүр. Үүт бородуукталарын атыылааһынын кэнэтэр түһүттэн өрөмүөннүүр-техническэй предприятие уонна интернат-оскуола салаатталарынан атыылыыр пууннары тэрийэргэ дуогабардаспыт. Киниләр үүтү бэйэлэрин техникаларынан таһыахтара, атыылыахтара. Биһиги ол оннугар арыый чэпчэтиилибит сыананан бородууксуйаны биэриэхпит. Ити дьаһаллар олоххо киирдэхтэринэ, атыы-эргиэн сиэ барыан сөп этэ.

Ыйытыы: Ааспыт сылларга эһиги сүөһү иитиитэн оҥоһуллар бородууктаалары набор быһылытынан бэлэмниириҥит. Быйыл ону оҥорботугут. Ити биричиинэтэ туохха сытарын быһааран кулу эрэ.

Эппиэт: Ааспыт сылларга биһиги ыстыык наборлары тохсуньуга диэри оҥорорбут. Ол кинитэн буойуунны отторбут, элбэх ууну баһарбыт. Электроэнергияны күүскэ түһанарбыт. Ол түмүгэр улахан оросхуоттары көрсөрбүт. Электричество, чох, уматык сыаната уруккуга холооно суох ыараата. Онон сибээстээн набор оҥорорбутун акканастаан быйылгы хампаанньа кэмигэр сүөһү иитиитэ киэҥэлээхтик ыраастааһыныгар суолтаны уурдубут. Сотору ыһыы-уоһу маҕаһыыммытыгар киллэрэн атыылыахпыт. Дьиҥэр, биһиги итиниэ тугу даҕаны сүүйтэрбэппит. Сүөһү хаанын үлэлээбит дьоҥҥо быйыл боско биэрдибит.

Ыйытыы: Быйыл тоҕо эти соҕотуопкалыахпытый? Дотация туһунан тугу этиэҥ этэй?

Эппиэт: 1664 тонна эти дуогабар быһыытынан туттахтаахпыт. Республика салаататыттан 600 тонна эти эбии дотацияҕа тутарбытыгар көрдөспүт. Билигиҥҥэ соҕүлээһиэх курдуктар. Эти аныыардыырга, ол аата тоҥорон ууурарга сүбэлииллэр. Онон, арааһа, кэлэр сыл бастакы кварталыгар эһиилэниньэттэн эти дотацияҕа тутарбыт буолуо. Биһиги нэһилиэнньэ харчылааныыа баҕарабыт. Дьоммутун-сэргэбитин тэһэ кыалларыынан өйүү сатыыбыт. Үс ый устата арыыны чэпчэтиилибит сыанаҕа атыылаатыбыт. Фирменнэй маҕаһыыммытыгар таһааран эти да, арыыны да саамай чэпчэки сыанаҕа батардыбыт. Онуоха сэттээх усулуобуйа үөскээбитин ахтар наада. Урукку сылларга оҥоһуллубут бородууксуйа 60 бырыһыана таска тахсара. Билигин ол тохтотулунна. Бэйэбит эппитин, үүппүтүн бэйэбит туһанар быраантаныыбыт. Барыта этоҥҥо буолларына, араата, үүккэ дотация кэлэрэ буолуо. Тэрилтэ оҥоһуллубут бородууксуйа сыанаҕа туруутун биир солкуобайыттан 15 харчыны ааххар. Онон хаанастаан олоробут. Бородууксуйа оҥоһуллуута улаатыыгар улахан интэриэстээх ни[illegible]т.

Ыйытыы: Бүтэһик боплуруоһум. Эти, үүтү туттарбыттарга быйылгы сылга толору төлүүр харчылааххын дуо?

Эппиэт: Эти, үүтү туттарыы иһин төлөбүрү оҥорор кыахтаммыбыт. 30 мөл. солкуобайы государствоттан кредиккэ ыллыбыт. Барыллаан аҕыйынан, 2-3 мөл. солкуобайдаах барсы ыыаахпытын сөп диэн суоттанабыт.

СИР УУҺА

Филипп сүрэҕэ ылыыар, сөбүлүүр үлэтэ — механизация. Онон буолуо, лугомелиоративнай этэрээтэ тэрийэн киллиргэ-саҕалыырга эппиттэрин быһа гымматаҕа. Этэрээккэ түөрт трактор туттарылылбыта, үгүс холбонор техника бэриллибитэ, И. П. Аммосов, И. Ф. Лоскин, Ф. Ф. Попов уонна Н. П. Сивцев курдук совхоз бастыҥ тракторнстара анаммыттара. Ити 1984 сыллаахха этэ. Этэрээт үлэлээбит түөрт сылыгар 1321 гектар ходуһа сирин оҥорор, онтон 903 гектарыгар элбэх сыллаах от сиэмэтин, 127 гектарыгар силистээх, 197 гектарыгар биир сыллаах күөх маассаны ыһар. 1989 сыллаахха элбэх сыллаах оту ыспыт 269 гектардарыттан Маралаайы отделениета аан маҥнай 446 тонна оту хомуйар, эбэтэр алаас сиртэн гектартан ортотунан 16,5 центнер от ылыллар.

Быйыл Филипп Лукич салайар этэрээтэ үлэлээбитэ ахсыс сылыгар барда. Кинини кытта утаасабаа тэрийиитэлээбит этэрээттэр билигин ааттара да ааттаммат, үлэлэрин түмүгэ да көстүбэт. Ол иһин Филипп Лукичтан этэрээтэ туохтан «уһун тыыннаммытын» ыйыппытым. Онуоха кини судургутук: «Өйг быһаччаах өрүс тыына маннаа суох. Кураайы алаастары оҥордоххо эрэ табыллар. Совхоз, уопсай дьыала туһугар кыһаналларбыт», — диэбитэ. Ити «уопсай дьыала» диэн иэстибэтэх ыраатта. Онон буолуо, тоҕо эрэ Ленин орденнаах механизатор А. Н. Кардашевскайы, икки орденнаах ыанньыксыт А. Т. Кузьминаны, билиҥҥиэҕиҥэ диэри оҕуруот хаһаайыстыбатын салайар Н. Н. Новгородовы, киниләр курдук оройуону оройуон оҥорор үлэлээбит хамсааспыт үгүс дьону саныы гүсүүтүм.

Оройуоҥҥа сири оҥо... кырдьык, наада...

Онуоха бу «мугудайдар» лугомелиоративнай этэрээттэрин үлэтэ — үтүө холобур. Саҥаан көрүҥ, «Мугудай» сылгы завода бас билэр 1883 гектар ходуһатыттан 1200-чэкэтэ — оҥоһуулаах, өссө 1093 гектар баалыаланаах. Маннык «Якутводмелиорация» ПМК-тын өрөмүөннүүр - техническэй предприятие сирэ отделын көмөлөрө бэрт сэмэй. Барыта бу Ф. Л. Дьяконов 5-6 үлэһиттээх дьоҕус этэрээтин оҥоһуута.

Этэрээт сири оҥорор эрэ буолбатах. элбэх сыллаах оту ыһар, ону хомуйар, күрүөлээһинэ хаалаары тыынаҕына көмөлөһөр. Иньэ тыынаан үлэлэрин бүтэһиктээх түмүгүн бэйэлэрин илиилэриниэн-атахтарынан үлэлээн ситиһэллэр.

— Сылгы завода мантан кэлин хайдах-туох буолара биллибэт. Экономическай өртүнэн кыаммата, үп-харчы киирбэтэхсэн, хамсааан аслэтэ биһигини, рабочайдары, мунчаардар. Хамнаспытын да ааахсан ылбат курдукпут. Маннык тэҥэ диэри салҕанар, — диэбитэ Филипп Лукич. Рабочай киһи, эдэр дьиэ кэргэн баһылыгын ити мунчаарыыта олоххтоох. Ол эрээри кини хаһаайыстыба хаһыыт да көрүүт ылыммытын иһин сири кытта үлэ мэлдьи мытыллыаҕын, кэскилин ити быһаарыаҕын биттэтик этиэҕэйэр. Онноолор быйыл чааһынайдар оттуур ходуһаларын оҥорорго үп-былааннаммыттара үп-харчы быһаарыллыбакка кыаллыбатах.

Дьэ, оннук киһи Филипп Лукич Дьяконов Саха Республикатын Президенниа бу дьыл алтынньы 19 күнүгэр Ыйааҕынан кини элбэх сыллаах айымньылаах үлэтин иһин Саха Республикатын Үрдүкү Сэбиэтин Бочуоттаах грамотатынан наҕараадаламмыта түбэспичэ буолбатах.

С. СМИРНИКОВА.

◆

Бу балаһа тыа хаһаайыстыбатын үлэһиттэригэр ананар

◆

Биһиги уустук климатическай усулуобуйалаах, сыллата кэриэтэ кыстыыр отун үс гыммыт биирин Амурскай уобалас, Бүлүү курдук ыраах сиртэн тиэйэр, кураанныыр буолан сири оҥостуу, кэнэтин тыын суолталаах оройуоммутугар өрөмүөннүүр-техническэй предприятие оруола сүҥкэн. Билигин предприятие кыстыкка тиэйэр-таһар үлэлэр, хаһаайыстыбалар техническэй туруктарын көрүү-истии, сири оҥоруу курдук тирээн турар соруктарын толорууга хайдах үлэлиирий? Ол туһунан биһиги корреспондеммыт С. Смирникова предприятие управляющайын М. П. МАССАЕВЫ кытта кэпсэттэ.

— Михаил Петрович, быйыл төрүттэммитэ 60 сылын бэлиэтээбит тэрилтэ бу бүлүүурдаах кукиэ-дьылга иинники сайдар кыаҕын хайдах ылыай?

— Билиҥҥитэ тэрилтэ тэрилтэ буолан хаалар тирохтээх курдук. Тыа хаһаайыстыбатын министерствотын иһинэн «Якутагротехснаб» ассоциацията баар. Үрдүкү тэрилтэбит ол. Манна тыа хаһаайыстыбатын управлениетыгар бас бэриммит. Ити—биирэ. Иккиһинэн, мэлдьи кураанныыр оройуоҥҥа биһиги курдук тэрилтэ хайдах да суох буолар туһа суох. Сири оҥоруоҥ суоҕа дуу, оту, чоҕу тиэниэҥ суоҕа дуу, эбэтэр техника өрөмүөнүн кини мастарыскыайа суох быһаарыаҥ дуу.

Боппуруос хайдах хаһаайынныыбыт, хайдах гынан туруктаахтык үлэлиибит диэҥҥэ сытар. Холобур, биир гектар сири оҥордохпутуна 2,5 тыһ. солк. киллэринэбит. Ол итиэнэ үлэлээбит техника уматыгын даҕаны толуйбат. Биһиги оҥорор өҥөлөрбүтүгэр индексация коэффициена букатыҥ дуона суох, оттон уматык сыаната харгыһа суох үрдүү турар. Аны сезоннай үлэлээхпитин учуоттуур наада. Ол курдук, кыһыҥҥы өртүгэр автопарк элбэх үбү киллэрэр, сайыны — сир отдела. Онон биир отдел

Олох модьуура улахан

үлэтэ мөлтөөн биэрдэҕинэ атына соһор. Үлэһиттэр хамнастара эмиэ оннук араастаһар. Коллектив мунньаҕар отделлар тус-туһунан расчетнай счеттаахтара ордуга дуу диэн кэпсэтии тура сыытта. Ол салгыы үөрэтиллэр.

— Тэрилтэ туруктаахтык үлэлиирин туһугар тугу оҥордугут, туох ыарахаттары көрүстүгүт?

— Отделларга адьас наадалаах уонна үлэлиир баҕалаах эрэ дьону хааллараан, штаты улахаҥҥык сарбыйдыбыт. Урут тэрилтэ мунутаан 240-ча үлэһиттээх буола сылдьыбыттааҕа. Билигин 120-чэ үлэһиттээх. Ол да гыннар үлэ кээмэйэ кыратык даҕаны аччаабата.

Туруктаахтык үлэлииргэ, кылаабынайа, оҥоһу оҥорор тэрилтэлэрбит кыахтаах буолуохтарын наада. Холобур, оройуоҥҥа сир оҥоһуута тыын суолталаах диибит буолан баран, бүгүн саамай үбэ-харчыта суох — бу салаа. Капитальнай тутуу управлениета кэлбит үбү үллэрэрэн атыыгга үлэлиэхэт. Биһиэхэ онноочор сир отдела оҥорбут да үлэтин саппат үп-ас тиксэр. Дьиҥэр, тэҥэ үлэлэталаатылар. Онон сибээстээн, холобур, «Якутводмелиорация» ПМК-та атырдьах ыйыттан сири оҥорууну букатын тохтоттон, харчылаах-үптээх үлэҕэ — быһыттары оҥоруута кэстэ.

Эбэтэр хаһаайыстыбалар расчетнай счеттарыгар үптэрэ-астара киирэн биэрбэккэ, биһигини кэс үлэлэтэллэр. Онноочор бюджетнай тэрилтэлэр. «Төлөөбөтүлэр» диэн көтельнайдарга чох тиэйиэҥ суоҕа дуу от, бурдук аҕалыаҥ суоҕа дуу. Үлэлиирбитигэр тиийэр курдукпут. Ангардас биир ыйга төлөнө илик нэспит 2,5 мөл. солк. тиийдэ. Бу үп бириэмэтигэр киирбитэ буоллар, биһиги ону эргитэн 10 мөл. солк. оҥорбут буолуо этибит. Үрэллибит совхозтар биһиэхэ төлүүр иэстэрэ 1 мөл. солк. хаалбыта. Ону билигин ким төлүүрэ биллибэт.

Хаһаайыстыбалар аһара бытарыйбыттара оҥоһу оҥорорго ыарахаттарыы, эбии үлэни сонноото. Билигин биирдии баабынай хаһаайыстыбалары кытта дуогабардаһабыт, үлэтин кээмэйэ олус кыра. Санаан көрүҥ, Эрилик Эристиин аатынан совхозка 4-5 автомашинаны биирдэ ыытан от тиэйтэрэр дуу, биир автомашинанан соҕотох бааһынай аҕыйах тонна отун аҕалар дуу. Аны онто биир сиртэн буолуо суоҕа турар. Төлөбүрэ эмиэ кэтэһиннэриитэ суох буолбат. Ол ахсын биһиги тэбиллэн иһэбит.

Быйыл нэһилиэнньэни социальнай хааччыйыыны туруктаах оҥорууга элбэх үп оросхуоттанна. Чуолаан, «Якуткоммунэнерго» предприятиетын уонна дьиэ-уот, коммунальнай хаһаайыстыба холбоһугун күүһүрдүүгэ. Ол улахан суолталаах эрээри, дьиҥэ, биһиги курдук тэрилтэлэр кыахтаахтык үлэлээтэхпитинэ эрэ оройуон сайдыа. Ону баара биһиэхэ ордук тыа хаһаайыстыбатын управлениетын өртүттэн болҕомто суох, тэрилтэлээхпит диэн биирдэ ыйыталаһан интэриэһиргээн көрбөтүлэр. Техникабыт адьас эргэрдэ. Быйылгы кыстыгы онон быһаарадары олоробут. Улахан күүс чоҕу тиийиитэ бараҕыллыа. Маныаха уматык олох кэмчи. Үлэһиттэр ыйга ортотунан 8 тыһ. солк. хамнаһы ааһаллар эрээри, хаһыс да ыйдарын ыла иликтэр.

Маннык уустук кэмҥэ хардарыта интэриэстээхтик үлэлиир бары өртүнэн ордук. Ыйытык, хонтуруол эмиэ оннук туруон наада. Бүгүн предприятие рабочайыттан, инженернай - техническэй үлэһититтэн былаан туолуута буолбакка, төһөнү оросхуоттаан төһө кээмэйдээх үлэни толорбута, төһө үбү-аһы киллэрбитэ ыйытыллар. Оттон барыстаахтык үлэлээһин туһунан билиҥҥитэ этэр кыахпыт суох: оҥоһу оҥорор тэрилтэларбит, хаһаайыстыбаларбыт ону төлүүр кыахтара суох.

Спорт ● Спорт ● Спорт

ЭДЭРДЭР ТЭҤҤЭ КИИРСЭЛЛЭР

Аастыт эрэбул күннэр кэ дуобакка бииргилиэн бастыыр ньиин оройуон күрэхтэһиитэ буолан ааста. Дьахталлар ортотугар күрэхтэһии оройуоҥҥа аан маҥнай тэрилиннэ, бэкитин ылыллыбыта. Онуоха дуобат федерациятыгар бааыл киллэрэллибит кырдьаҕас дуобатчыт Д. П. Кладкина уонна Таатталар кылаа тренердиин улахан сыл дьыр Н. Н. Кычкин оҕолорө улахан. Дьахталлар га 9 дуобатчыт оонньообутуттан З. А. Петрова (Дириҥ) интернат-оскуолаҕа тренердиир М. Н. Бырдыныырова эҕа ылбытарыы барон, онтон салгыы ааыардастыы ннаылынан айанньыт бастаата. Онтон М. Бырдыныырова тэнкэһиилэрдэхэ буолан, иккис миэстэни ылла, үһүскэ А. Б. Захарова (Чурапчы) тахыста.

Эр дьоҥҥо үһүс лигаҕа элбах киһи кытыныы дьин 5 бириис олохтоммута эрэри, улахан дьонтон иккилээр эрэ. Онтон атыттара — оскуола үөрэнээччилэрэ. Ол да быһыытынан сүрүн киирсии оскуола ортолоругар буолла. Интернат-оскуола нитиллэччилэрэ Ваня Турнин бастааты, кини бырата Федя иккис миэстэлэри ылаллар, тулаланаадыгар 2 тыһ. уонна балтараа тыһ. солкуобай харчынан бирииминнилэннилэр. Үһүс миэстэни VIII кылаас үөрэнээччитэ Костя Барашков (Тодоон) тигиста. Онтон атын биринстээх миэстэлэргэ Ф. В. Корякин (Чурапчы, ӨТИ), Ваня Федоров (интернат-оскуола) тахыстылар.

Иккис лигаҕа 5 маастарга кандидат уонна бастакы разрядтаах эдэр дуобатчыт кыттыбыт тардыстылар. Оройуон кырдьаҕас дуобатчыта Г. И. Владимиров холкутук бастаата. Кинилэхэ 2 тыһ. солкуобай харчынан бирииһи уонна «Бастыҥ саҥалааһын ньии» диэн ааттаах бирииһи — саха быһаҕа туттарылынныбыт. Онтон кэлэр миэстэлэргэ маастарга кандидат нуормата толорон барар сыл дьыр Н. Ф. Попов (Хатылы), Н. Н. Синцев (Мугудай) тигистилэр.

Бу лигаҕа тардыс миэстэлэммит Ю. Н. Попова (Дириҥ) оонньуутун үчүгэйдик тумугэтэбэн ньиин элэ саха быһаҕын бэлэхтээтилэр.

Бастакы лигаҕа 14 маастарга кандидат тумсан кырыстаста. Онно биир да хотторуута суох оонньообут, 9 очколаах П. Н. Калачев (Чурапчы орто оскуолата) кыайыы лааһынан тахыста. Кини ни кытта тэҥ очколаах эрэри коэффициеннынан хаалан интернат-оскуола үөрэнээччитэ Вася Кыычкин иккис миэстэлэннэ. Онтон кини үбаба, Таатта былыргыныыҥ чемпиона Николай Кычкин республика эвс-чемпионнугар Е. М. Монастырева хотторон тэмтэрийэн, үһүс миэстэҕэ тахыста. Оҕолорго Союз КРТ чемпиона IX кылаас үөрэнээччитэ Таня Колесов (Одьулуун) кыахтаахтык оонньоон төрдүс миэстэлэннэ.

Бастакы лига 8 бастын оонньооччута бу нүчээргэ оройуон кубогын ылар ньиин киирсэ сылдьыахтар. Ахсынньы 19—26 күннэригэр Чурапчыга аан бастаан дуобакка маастар нуормата толорор кыаллыкасыоннай турнир ыытылыахтара күттүллэр. Онно кини үөһэ ахтыллыбыт 3 эдэр каскиллээх дуобатчыты сэргэ П. Н. Калачев, З. П. Барашкова, П. П. Пинигин кыттар быраабы ыллылар.

«СО» корр.

Аһата охсуһ дааа!
(Брянскай уобалас).
Л. Свердлов фотота.
(РИТА—СССТА).

Эҕэрдэлиибит!

Күһүду кэргэммин, аҕабытын, эһээбитин ФЕОФАНОВ Егор Дмитриевиһы Саха Республикатын тыатын хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитин бочуоттаах аата иҥэриллибитинэн уонна тыа хаһаайыстыбатын үлэһиттэрин күнүнэн итиитик-истиҥник эҕэрдэлиибит. Дьиэ кэргэн тапталлаах аҕа байалаһыгар чэгиэн доруобуйаны, өссө үһүн сыллар гыа бийииниин кытта үөрэ-көтө олорорутугар, үөрүүтэ-көтүүтүн үллэстэригэр, маллын олох үөһүтгэр сылдьарытар, кыраһыйта бэрээгэтигэр баҕарабыт.

Кэргэниҥ, кыргыттарыҥ, уолаттарыҥ, сиэннэриҥ, киниттэриҥ, кутүөттэриҥ.

x x x

Ытыллыр бырааппыт, аймахпыт ОКОНЕШНИКОВ Николай Егорович, 55 саастыы туолбуккунан уонна аныгы техниканы баһылаан, отуттан тахса сыл устата шофер идэтинэн сыыйааан-сыыдарылбакка үлэлээн бочуоттаах сынньалаҥҥа барбаккыыан эҕэрдэлиибит. Ыныкытын үтүгэй доруобуйаны, дьолоох олоҕу баҕарабыт.

Кутүөтүҥ Спиридон, эдьиийиҥ Мария уонна быраатгарыҥ Корякиннар, убайдарыҥ Николай, Степан, сыгастарыҥ Вера, Евдокия Оконешниковтар.

x x x

Күндүтүн саһыр бырааппытын, убайбытын ОКОНЕШНИКОВ Николай Егоровиһы 30 сыл устаах туоратыгар тимир көлө рулугар олорон шофердаан, 55 саһыл туолан бочуоттаах сынньалаҥҥа тахсар кэрэ-бэлэ күнүнэн итиитиҥ, истиҥник эҕэрдэлиибит. Баҕарабыт мэлдьэбакка куруук сүһүоҕун үрдүгэр үлэлии-хамсыы сылдьаргар. Олохор хор, ил дьиэ кэргэнниир куруук үөрүү, дьол-соргу тосхойдун.

Карсанаевтар, Федоровтар, Кузьминнар, Беляевтар, Новгородовтар, Пономаревтар, Монастыревтар.

x x x

Хөлтөрө Дириҥэр үлэлиир олорор, дьол туһа диэн түбүгүрэн 30 сыл устата Эрилик Эристиин аатынан совхозка аҕыых сырыылаах массыыната рулун тэһиинэннэбит кундүтүк саһыар аҕабыт, күтүөппүт ИВАНОВ Николай Николаевич, 50 сааһыгар туолбут үөрүүлээх күнүгүнэн сахалыы тыһыннан алгыспыт бастыгын ааһаҥ айхалланыбыт, уранчхайдыы урүйдүүбүт. Баҕарабыт чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, уһаары ситиһиини, дьоллоох олоҕу.

Оҕолоруҥ, кэргэниҥ, аймахтарыҥ.

x x x

Күнду аҕабытын, эһэбитин үлэ ветеранын ЕРМОЛАЕВ Иван Ивановиһы 60 сааһыгар туолар үөрүүлээх күнүнэн эҕэрдэлиибит. Эйиэхэ күн сиригэр баар бары үчүгэйи, үһүн үйэни, бэрэбыт дьоллоох үөрэ-көтө сылдьаргар баҕарабыт.

Кэргэниҥ, кыыһыҥ, кутүөтүҥ, сиэннэриҥ.

x x x

Күнду аҕабытын, эһэбитин РОМАНОВ Дмитрий Михайловиһы 55 саастыы туолбуккунан итиитик, истиҥник эҕэрдэлиибит. Баҕарабыт чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, сир үрдүгэр баар бары үчүгэйи, куруук тиһиигэ үөрэ-көтө сылдьаргар.

Кэргэниҥ, кыргыттарыҥ, кутүөттэриҥ, сиэннэриҥ, Туваттаҥ Куулардар.

БАРҔА МАХТАЛ БУОЛЛУН!

Үөрах оройуоннааҕы управлениетыгар, учууталлар профсоюзтарын райкомугар, Чурапчы орто оскуолатын коллективыгар, профкомугар биһиэхэ түбүгүтүгэр, оҕобут түһүгэр кыһамньыгыт, истиҥ, амарах сыһыаҥҥыт, көмөҥүт иһин барҕа махталбытын тиэрдэбит. Өссө өр сылларга доруобайдык, дьоллоохтук үөрэ-көтө сылдьаргытыгар баҕарабыт.

Лаврентьевтар дьиэ кэргэн.

x x x

Бу сайын атырдьах ыйын саҥатыгар биһиги дьиэ кэргэн олорор чааһынай дьиэбититтэн баһаар-баран улахан алдьархайга уонна ороскуокка түбэһэ сырыттыбыт.

Дьиэбит бүтүннүү умайан хаалыаҕын чугас баалларыгар, байарыгар чаас үлэһиттэрэ тута саба түһэн, умайа турар уоттан кутталлаахтык хоргуһун киирсэн умурууртуттарын иһин улахан махталбытын тиэрдэбит. Маны таһынан дьиэбит умайбыт өртүгэр чугас түһэрэргэ тутуу маатырыйаалынан көмөлөспүт оройуон дьаһалтатын, Чурапчы сельсоветын, маһы таһастыырга көмөлөспүт тигистэргэ барыгытыгар махтанабыт.

Пермяковтар дьиэ кэргэннэрэ.

Чурапчы с.

Афанасий Синцев дьиэ кэргэнэ.

Чурапчы с.

x x x

Бу дьыл алтынньы 5 күнүгэр кыра кыыспыт эмискэ улаханнык ыалдьыбыта. Онно Игнатьева Мария Егоровна автомашинатынан балыыһаҕа илдьэн быыһаабыта. Кыыспыт биэс күн өйө суох сыппыта. Дьоҕурдаах врачтар Н. Д. Синцева, В. Г. Никифорова, педиатр-врач В. Г. Захарова, оҕо отделениетын сестралара, санитаркалара түүннэри-күнүстэри үлэлээн кини оҥордулар. Билигин кыыспыт үтүгэй буолан, ити көмөлөспүт дьоннорго улахан махталбытын тиэрдэбит.

КУОРТАМНЫЫБЫН

Кыһыҥҥы кэмҥэ дьиэбин куортамныыбын. Эбит кэмигэр Чурапчы с. Карл Маркс уул. 28-гар 2-с квартираҕа кэлэн эбэтэр үлэ кэмигэр 21-265 телефонҥа эрийэн кэпсэтиҥ.

●

КУОРТАМНААБЫН

Эдэр специалист биир сылга оройуон киинигэр квартира куортамныыр. Телефонун редакцияттан билиэххитин сөп.

●

АТАСТАҺАБЫТ

Одьулуун нэһилиэгин дьаһалтата УАЗ-452 саҥа бортовой автомашинаны саҥа эбэтэр сиигатыы (1990 с. эбэтэр онтон кэлиин оҥоһуллубут) УАЗ-469 автомашинаҕа атастаһар. Тел.: 21-323 (үлэ кэмигэр).

«Аргыс» страховой фирма Чурапчытааҕы филиала хонтуората тохсунньу быстах кэмнэ сабыллыбытынан ахсынньы 1 күнүгэр диэри гражданнары кытта страховой операцияллары тохтотор.

Нүөмэр бүтүннүү биһиги түспүтүнэн

1993 сылга «Мир женщин» сурунаал нүөмэрдэриттэн биирдэстэрэ бүтүннүү биһиги республикабытыгар аналаҕа, итиниэх собулаһин Саха Республикатын Үрдүкү Сэбиэтин секретариатын дьиэ кэргэн, дьахтар уонна демографическай политика проблемаларыгар отделын итиэнэ Россия урукку өртүгэр ааҕааччыларга «Советская женщина» диэн ааттаах билиибит бу саамай элбэх тиражтаах хаһыаттарыттан биирдэстэрин редакцията ардылары ситиһиннэ.

Сурунаал редакцията Саха Республикатын Президенин оҕолордоох дьиэ кэргэттэрэ социальнай өйөбүлүн туһунан Ыйааҕын уонна республика Үрдүкү Сэбиэтэ ылыммыт итиниэ маарынныыр докуоменнарын бэчээт сорох кини оргааннара сэнээрилиилэрин интерпретацияларыгар уонна бэйэтин сурунаалын страницаларыгар правительство республика нэһилиэнньэтин өйөбүлүн ылыыт ураахтара олох хо хайдах киллэриллэллэрин көрдөрөргө быһаарыныа. Нөҥүө маастардара дьахталлар айымньыларын, саха айан-уолун уратыларын, элбэх оҕолоох дьиэ кэргэннэр олохторун, биһиги республикабыт хотугу дьиэ кэргэттэрин уопсайынан ааҕааччыларга билиһиннэрэр туһугар биһиги республикабытыгар «Мир женщин» журналистара командировкаланы а-тара, оҥу тэҥэ олохтоох автордар ыстатыйалара бэлэмнэниэхтэрэ.

Кыымчаан КУЧУ. (СИА).

Субурууска̄й аатынан совхоз дирекцията, профкома колхоһунай, совхоһунай тутуу ветерана

ПЕСТЕРЕВА Степанида Егоровна

уһун, ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн, бокуонньук оҕолоругар дириҥ кутурҕаннарын тиэрдэллэр.

Оройуон Сэбиэтэ, олохтоох дьаһалта өр сылларга райсовет исполкомун секретарынан үлэлээбит Васильев Иван Петровичка кини таптыыр бырата, Үлэ Кыһыл Знамята орден кавалера, Россия норуотун үөрэҕириитин туйгуна, педагогическай үлэ ветерана

ВАСИЛЬЕВ Степан Петрович

бу дьыл сэтинньи 7 күнүгэр Дьокуускай куоракка соһуччу өлбүтүнэн дириҥ кутурҕаннарын тиэрдэллэр.

Степан Петрович Васильев өлбүтүнэн убайыгар Иван Петрович Васильевка уонна кини дьиэ кэргэттэригэр кутурҕаннарын тиэрдэллэр аймахтара Пермяковтар, Белолюбскайдар, Дьячковскайдар.

Редактор П. Н. ПОПОВ.

НАШ АДРЕС: 678700, с. Чурапча, ул. Карла Маркса, 26 «а». ТЕЛЕФОНЫ: редактор—21-332, отделы—21-265, общий—21-505.

Учредители (соучредители) газеты «Саҥа олох» — Министерство печати и массовой информации Республики Саха (Якутия), Редакция, Местная администрация района, Районный Совет народных депутатов.

Газета издается на якутском языке, выходит по вторникам, четвергам и субботам. Индекс газеты 54967. Объем—1 усл. печ. лист. Тираж—3384.

ЗАКАЗ № 137. Чурапчинская районная типография Мининформпечати Республики Саха (Якутия). с. Чурапча, ул. Карла Маркса 26 «а».